

บทที่ 6

การประเมินผลและสรุปผลงานวิจัย

6.1 การประเมินผล

การดำเนินงานวิจัยนี้ได้พยายามมองงานจากด้านผู้ใช้บริการห้องสมุด และจากด้านผู้ดำเนินงานห้องสมุดเอง ดังนั้นในการประเมินผลงานวิจัยนี้จึงจะมองจากทั้งสองด้านคือ ผู้บริการและผู้ให้บริการ โดยพิจารณาตามมาตรการต่อไปนี้

6.1.1 ด้านความง่ายของระบบ (Simplicity) งานวิจัยนี้ได้สร้างระบบงานที่ง่ายต่อการเข้าใจ โดยเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ซึ่งแต่อย่างใดก็สามารถปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้ระบบงานยังง่ายต่อการดัดแปลงให้เหมาะสมกับห้องสมุด ประเภท, ขนาด ต่าง ๆ และในด้านบริการ ระบบงานนี้ก็ใช้วิธีทางง่าย ๆ สะดวกต่อผู้ใช้บริการ

6.1.2 ด้านความยืดหยุ่นของระบบ (Flexibility) ลักษณะของระบบงานนี้สามารถดัดแปลงให้เข้ากับความต้องการในอนาคตได้ เช่น การขยายงานของห้องสมุด การนำเอาคอมพิวเตอร์ไปใช้กับระบบอื่น ๆ เช่น การจัดทำบัตรรายการ การสั่งซื้อหนังสือ การจัดทำทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ในด้านระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ ถ้าหากงานขยายขึ้นจำนวนหนังสือมากขึ้น ก็อาจเปลี่ยนการเก็บข้อมูลในระบบเทปแม่เหล็กไปเป็นระบบ disc ซึ่งบรรจุข้อมูลได้มากกว่า หรืออาจเปลี่ยนระบบการประมวลผลแบบ batch processing ซึ่งรวบรวมข้อมูลเป็นชุด ๆ ก่อนจะนำไปประมวลผลไปเป็นระบบ on-line - real-time ซึ่งสามารถตอบคำถามได้ในเวลานั้น

6.1.3 ด้านความเชื่อถือได้ของระบบ (Reliability) ระบบงานนี้ได้มุ่งบริการสมาชิกอย่างเต็มที่ โดยสมาชิกจะได้รับความสะดวกทั้งในด้าน

การค้นหาหนังสือ การขอยืมหนังสือ ในด้านของผู้บริการก็จะได้รับประโยชน์ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการที่รวดเร็วและถูกต้องแก่ผู้ใช้บริการได้

6.1.4 ด้านความประหยัด (Economy) ในด้านของผู้บริการ สามารถประหยัดต้นทุนในการดำเนินงานได้ อีกทั้งประหยัดเวลาและทุนแรงในการทำงานลง ในด้านของผู้ใช้บริการก็จะได้รับความสะดวกในการค้นหาหนังสือ ประหยัดเวลาที่ต้องสูญเสียไปในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ เป็นการลดต้นทุนช่องโอกาส (Opportunity cost) ลงได้

6.2 สรุปผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้นำเอาวิธีการวิเคราะห์ระบบงานและวางแผนระบบงาน (System analysis and System design) มาประยุกต์เข้ากับงานบริการของห้องสมุด โดยเริ่มตั้งแต่ศึกษาลักษณะงานบริการของห้องสมุดเดิม ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบการบริการ จากนั้นก็วิเคราะห์ข้อมูลและคัดเลือกเอาข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อระบบบริการ นำมารวบรวมจัดทำเป็น data base หรือแหล่งข้อมูลสำหรับระบบการบริการทั้งหมด

ลำดับขั้นต่อมาก็คือวางระบบงานบริการใหม่โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยประมวลผล โดยพิจารณาสภาพเครื่องมือที่มีอยู่ และแก้ไขลักษณะเครื่องมือซึ่งใช้ในระบบงานใหม่ พิจารณาระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ จากนั้นก็เป็นกระบวนการประมวลผล การประมวลผลของระบบงานนี้ได้พยายามสร้างผลได้ (output) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริการมากที่สุด โดยจัดทำทะเบียนหลาย ๆ แบบ จัดแบ่งเป็นการบริการพวก จ่ายรับหนังสือและทำสถิติ และการบริการค้นหาหนังสือและตอบคำถาม ซึ่งในการบริการแต่ละพวกก็มีการจัดทำทะเบียนย่อย ๆ ตามลักษณะของงานที่มีอยู่

อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ได้พบอุปสรรคซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ระบบงานบริการของห้องสมุดโดยใช้คอมพิวเตอร์นี้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพคือ

1. ระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ หากเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นขนาดเล็ก มีขนาดความจำน้อยและมีเครื่องบันทึกข้อมูล เช่น เทปแม่เหล็กน้อย เราไม่สามารถบรรจุข้อมูลจากหนังสือทั้งห้องสมุดลงได้ ดังนั้นระบบงานนี้จึงควรใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ โดยเฉพาะถ้ามีที่เก็บข้อมูลจำนวนมากได้ เช่น disc หรือ drum ก็จะทำให้ระบบงานบริการรวดเร็วกว่าระบบเทป อีกประการหนึ่งคือ ระบบการประมวลผลถ้าใช้ระบบ real-time ซึ่งสามารถให้บริการได้ในทันทีที่ส่งคำถามเข้าไป จะทำให้งานนี้คุณค่างิ่งขึ้นกว่าการใช้ระบบรวบรวมข้อมูลเป็นชุด (batch processing) ในอนาคตอันใกล้เป็นที่คาดหวังกันว่าระบบคอมพิวเตอร์ในประเทศไทยจะขยายไปสู่ระบบ real-time และ on-line ซึ่งใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารมาประยุกต์กับคอมพิวเตอร์ร่วมกันได้โดยการติดต่อทางสายโทรศัพท์ ซึ่งงานนี้จะทำให้ระบบงานบริการนี้มีคุณค่าอย่างแท้จริง

2. ระบบงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานบริการซึ่งได้กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ ห้องสมุดยังมีงานด้านอื่น ๆ อีก เช่น การจัดรับหนังสือ จัดทำใบส่งหนังสือ การจัดทำบัตรรายการ การจัดทำวารสารเย็บเล่ม งานต่าง ๆ เหล่านี้ใช้ข้อมูลร่วมกันกับระบบงานบริการได้หรือสามารถดัดแปลงระบบงานบริการไปใช้ได้ ดังนั้น เพื่อให้การใช้คอมพิวเตอร์ให้ได้ประโยชน์สูงสุด จึงควรนำไปใช้กับระบบอื่น ๆ ด้วย